

Το μέλλον της παγκόσμιας και ελληνικής αγοράς εργασίας: Νέα επαγγέλματα και νέες δεξιότητες

Άννα Ανδρικοπούλου

Μέντορας • [LinkedIn](#)

Σύμβουλος ανάπτυξης και διαχείρισης ευρωπαϊκών έργων

Key ideas:

- 1) Τα επαγγέλματα του μέλλοντος, σίγουρα θα απαιτούν συνδυασμό δεξιοτήτων και επειδή όλα εξελίσσονται θα χρειάζεται **διαρκής εκπαίδευση** με ευελιξία και προσαρμογή στις νέες εκάστοτε συνθήκες.
- 2) Τα επαγγέλματα του μέλλοντος που θα επιτρέπουν στους νέους να αμείβονται σε υψηλά επίπεδα και να βρίσκουν εύκολα θέσεις εργασίας είναι αυτά που θα έχουν **εξειδικευμένες γνώσεις**, θα συνδέονται άμεσα με τη **χρήση νέων τεχνολογιών** αλλά και αυτά που όσο το δυνατό περισσότερο θα μπορούν να διεκπεραιώνονται εξ' αποστάσεως.
- 3) Οι 4 βασικές κατηγορίες δεξιοτήτων είναι οι **γνωστικές, ψηφιακές, διαπροσωπικές και αυτοκαθοδήγησης**.

Ο ερχομός της πανδημίας του 2020 και η 4η βιομηχανική επανάσταση της εποχής μας εισήγαγαν νέες και έντονες προκλήσεις στην αγορά εργασίας παγκοσμίως.

Αυτές οι ραγδαίες και συνεχείς αλλαγές στην αγορά εργασίας επηρεάζουν την απασχόληση σε όλο τον κόσμο, με αποτέλεσμα όχι μόνο να κλυδωνίζουν την ισορροπία προσφοράς και ζήτησης εργασίας αλλά και τις ίσες ευκαιρίες εργασίας.

Περισσότεροι από **100 εκατομμύρια εργαζόμενοι μόνο σε 8 χώρες ενδέχεται να χρειαστεί να αλλάξουν θέσεις εργασίας** έως το 2030, σύμφωνα με την πρόσφατη έρευνα της [McKinsey «The future of work after COVID-19»](#). Αξίζει να σημειωθούν τα σημαντικότερα ευρήματα της έρευνας για το μέλλον της αγοράς εργασίας όπως:

- Η **φυσική διάσταση της εργασίας** είναι ένας νέος παράγοντας που διαμορφώνει το μέλλον της εργασίας, για λόγους υγείας και ασφάλειας.
- Η **επιτάχυνση των νέων τάσεων εργασίας** όπως: η εξ' αποστάσεως εργασία, η αύξηση του μεριδίου του ηλεκτρονικού εμπορίου και του "delivery economy" και η επιστράτευση του αυτοματισμού και της τεχνικής νοημοσύνης για να αντιμετωπίσουν τις διαταραχές του COVID-19.
- Οι νέες τάσεις θα επηρεάσουν τους **χώρους εργασίας** και τις χώρες και θα εγείρουν νέα ερωτήματα για τις πόλεις.
- Οι **μεταβάσεις εργατικού δυναμικού** μπορεί να είναι μεγαλύτερες σε κλίμακα από ό,τι υπολογίζαμε πριν από την πανδημία και το μερίδιο της απασχόλησης σε θέσεις εργασίας χαμηλόμισθων ενδέχεται να μειωθούν.
- Η μεγάλη **επιτάχυνση του τεχνολογικού μετασχηματισμού**, λόγω πανδημίας, ώστε 12% περισσότεροι άνθρωποι από το αναμενόμενος πριν από την κρίση ίσως χρειαστεί να αλλάξουν θέσεις εργασίας μέχρι το τέλος της δεκαετίας.

Όποια κι αν είναι τα επαγγέλματα του μέλλοντος, σίγουρα θα απαιτούν συνδυασμό δεξιοτήτων και επειδή όλα εξελίσσονται θα χρειάζεται **διαρκής εκπαίδευση** με ευελιξία και προσαρμογή στις νέες εκάστοτε συνθήκες.

Σύμφωνα με την [έρευνα](#) που εκπονήθηκε από το **Cyprus International Institute of Management (CIIM)**, το 2021 σχετικά με τα «Εργασιακά δεδομένα τα επόμενα δέκα χρόνια, επιπτώσεις λόγω Covid-19 αλλά και προοπτικές» συμπεραίνει ότι:

Οι νέοι πρέπει να εκπαιδευτούν σε επαγγέλματα με τα εξής χαρακτηριστικά:

- Έντονα επαγγελματικά προσόντα συνδυασμένα με τα ακαδημαϊκά,
- Απαραίτητη η χρήση των νέων τεχνολογιών,
- Προτίμηση σε επαγγέλματα που μπορούν να διεκπεραιωθούν εξ αποστάσεως,
- Επαγγέλματα που ακολουθούν διεθνή πρότυπα και διαδικασίες και
- Επένδυση σε τεχνικές και διαπροσωπικές δεξιότητες.

Νέα επαγγέλματα

Τα επαγγέλματα του μέλλοντος που θα επιτρέπουν στους νέους να αμείβονται σε υψηλά επίπεδα και να βρίσκουν εύκολα θέσεις εργασίας είναι αυτά που θα έχουν **εξειδικευμένες γνώσεις**, θα συνδέονται άμεσα με τη **χρήση νέων τεχνολογιών** αλλά και αυτά που όσο το δυνατό περισσότερο θα μπορούν να διεκπεραιώνονται εξ αποστάσεως. Όλοι οι οργανισμοί σε διεθνές επίπεδο εκτίμησαν τη σημασία εκτέλεσης εργασιών, χωρίς φυσική παρουσία και από την αρχή του κορονοϊού αναζητούν συνεργάτες σε όλο τον κόσμο χωρίς γεωγραφικούς περιορισμούς.

Σύμφωνα με τις προαναφερόμενες αλλαγές στην αγορά εργασίας, τα νέα επαγγέλματα που θα προκύψουν θα είναι: στην **αυτοματοποίηση των**

εταιρειών, στην παροχή υπηρεσιών φροντίδας στο πλαίσιο της **υψηλής τεχνολογίας** (όπως είναι η τεχνητή νοημοσύνη), στη **δημιουργία περιεχομένου** (όπως η διαχείριση κοινωνικών μέσων και η παραγωγή σχετικού υλικού για τροφοδότηση), στην **πράσινη οικονομία**, στην διαχείριση **μεγάλων δεδομένων** (big data), αλλά και στη μηχανική, στο λογισμικό νέφους και στην ανάπτυξη προϊόντων.

Ενδιαφέρον έχει μία έκθεση της [Bank of America με τίτλο «Future of Work»](#), η οποία προχώρησε παραπέρα στη δημιουργία νέων μελλοντικών επαγγελμάτων με αφορμή ευρήματα του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ (WEF) που έδειξαν ότι σχεδόν τα δύο τρίτα των παιδιών που ξεκινούν το σχολείο θα εργάζονται **σε θέσεις εργασίας που δεν έχουν ακόμη επινοηθεί ακόμη**. Ο στρατηγικός αναλυτής της Bank of America, Φέλιξ Τραν, ο οποίος ήταν ο κύριος συντάκτης της έκθεσης, αναφέρει μερικά παραδείγματα πιθανών θέσεων εργασίας του μέλλοντος.

Για παράδειγμα, ένα επάγγελμα σε ζήτηση είναι ο **Μηχανικός ρομποτικής**. Όλοι οι μηχανικοί έχουν ζήτηση, αλλά όσοι έχουν υψηλή εξειδίκευση στην κωδικοποίηση και το λογισμικό είναι απαραίτητοι σε τομείς όπως η βιοϊατρική, τα logistics, η γεωργική τεχνολογία και οι κατασκευές υψηλής τεχνολογίας (όπως τα οχήματα χωρίς οδηγό). Επίσης, **διαχειριστής brand name ή ένας διαχειριστής απόρρητων δεδομένων** θα εξελιχθεί και εκτός από οργανισμούς και εταιρείες θα αναλαμβάνει μεμονωμένα άτομα που χρειάζονται διαχείριση της ψηφιακής ταυτότητάς τους ή απλά κυβερνοπροστασία. Τέλος, ένα επάγγελμα πέρα από τη φαντασία είναι **Ξεναγός στο διάστημα**. Μέχρι τώρα γνωρίζαμε τους τουριστικούς οδηγούς που έδινε πληροφορίες για μία πόλη ή περιοχή και τους ξεναγούς που ρίχνουν φως σε αρχαία ή νεότερα μνημεία. Ωστόσο, η εμπορευματοποίηση

του διαστήματος για τουριστικούς σκοπούς επιταχύνθηκε και αρκετοί πολίτες θέλουν να πετάξουν στο διάστημα.

Κανείς δεν μπορεί να προβλέψει όλες τις θέσεις εργασίας που θα μπορούν να επιλέξουν οι νέοι στο δεύτερο μισό του 21ου αιώνα και εκτιμάται ότι το 65% των επαγγελματιών που θα έχουν ζήτηση παγκοσμίως είναι επαγγέλματα που είτε δεν υπάρχουν ακόμη, είτε μόλις δημιουργούνται. Έρευνες δείχνουν ότι οι εργασιακοί ρόλοι που απαιτούν προηγμένες ψηφιακές δεξιότητες έχουν συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση. Στον τομέα της βιομηχανικής παραγωγής η αύξηση αυτή φτάνει παγκοσμίως το 45%.

Νέες δεξιότητες

Μέχρι τώρα, τα ισχυρά όπλα της επαγγελματικής επιτυχίας ήταν η απόκτηση γνώσεων μέσω τίτλων σπουδών, όμως στην νέα αυτή εποχή η ζήτηση εργασίας έχει μετατοπίσει πλέον το κέντρο βάρους από τις γνώσεις στις δεξιότητες (**soft skills** - συμπεριφορικές δυνατότητες & **hard skills** - τεχνικές/ ψηφιακές γνώσεις και ικανότητες).

Η ανάγκη για χειρωνακτικές και φυσικές δεξιότητες, καθώς και βασικές γνωστικές, θα μειωθεί, αλλά η ζήτηση για τεχνολογικές, κοινωνικές και συναισθηματικές και υψηλότερες γνωστικές δεξιότητες θα αυξηθεί.

Η δημιουργία όμως ισχυρής βάσης επιστημονικών δεξιοτήτων προϋποθέτει τη βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος. Για παράδειγμα, στην Ελλάδα, ένας μεγάλος αριθμός μαθητών κινδυνεύει να είναι λειτουργικά αναλφάβητος ολοκληρώνοντας τη σχολική εκπαίδευση.

Η **έκθεση** του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ για το μέλλον της απασχόλησης, του 2020, χαρτογραφεί τις θέσεις εργασίας και τις δεξιότητες

του μέλλοντος, παρακολουθώντας τον ρυθμό των αλλαγών βάσει ερευνών με τη συμμετοχή εταιρειών και στελεχών ανθρώπινου δυναμικού από όλο τον κόσμο. Βάσει της έκθεσης, οι βασικές δεξιότητες των εργαζομένων θα πρέπει να εκπληρώνουν τα εξής **τρία κριτήρια**:

1. **Να ανεβάζουν την αξία του προϊόντος μέσα από αυτοματοποιημένα συστήματα και έξυπνα μηχανήματα**
2. **Να λειτουργούν σε ένα ψηφιακό περιβάλλον**
Να προσαρμόζονται συνεχώς στους νέους τρόπους εργασίας και στα νέα επαγγέλματα

Οι 4 βασικές κατηγορίες δεξιοτήτων που καθορίστηκαν από ακαδημαϊκές έρευνες και οργανισμούς εκπαίδευσης είναι οι **γνωστικές, ψηφιακές, διαπροσωπικές και αυτοκαθοδήγησης**.

Στη συνέχεια εντόπισαν 13 ξεχωριστές ομάδες δεξιοτήτων που ανήκουν στις κατηγορίες αυτές. Περιληπτικά, στις **γνωστικές δεξιότητες** ανήκουν: η κριτική σκέψη, επικοινωνία, προγραμματισμός και τρόποι εργασίας, νοητική ευελιξία, στις **διαπροσωπικές** ανήκουν: συστήματα κινητοποίησης, ανάπτυξη σχέσεων, αποτελεσματικότητα ομαδικής εργασίας, στις **ψηφιακές** ανήκουν: ψηφιακή ευχέρεια και ιθαγένεια, χρήση και ανάπτυξη λογισμικού, κατανόηση ψηφιακών συστημάτων και στην **αυτοκαθοδήγηση** ανήκουν: αυτογνωσία και αυτοδιαχείριση, επιχειρηματικότητα, επίτευξη στόχων.

Το γενικό μόντο που προτείνω είναι:

Να είσαι “up” και μη φοβάσαι να πεις “re”!

Upskilling σημαίνει να αναβαθμίζεις τις γνώσεις και τις δεξιότητές σου. Για παράδειγμα: Όταν κάνεις ένα σεμινάριο Coding για να μάθεις μια έξτρα γλώσσα προγραμματισμού ή όταν παρακολουθείς ένα συνέδριο για να δεις ποιες θα είναι οι εξελίξεις της δουλειάς σου ή ακόμα και όταν μαθαίνεις να πληκτρολογείς με τυφλό σύστημα ή κάνεις μαθήματα για να τελειοποιήσεις μια ξένη γλώσσα.

Reskilling σημαίνει να μαθαίνεις μια τελείως νέα δεξιότητα, στοχεύοντας σε καινούργια γνωστικά πεδία. Είναι η λύση όταν θες να αναλάβεις έναν νέο εργασιακό ρόλο ή να κάνεις αυτό που λέμε «στροφή στην καριέρα σου». Για παράδειγμα: Όταν είσαι διαφημιστής αλλά αποφασίζεις να ακολουθήσεις μαθήματα δημοσιογραφίας για να ασχοληθείς με αυτόν τον κλάδο. Ή όταν είσαι στην Εξυπηρέτηση Πελατών αλλά θες να «δοκιμαστείς» στη Διοίκηση Προσωπικού.

Τέλος, **«Μάθαινε συνέχεια. Πάντα υπάρχει κάτι νέο να μάθεις»**, όπως είπε και ο Steve Jobs. Ποτέ μη θεωρήσεις ότι ξέρεις ό,τι χρειάζεται να ξέρεις, γιατί πάντα υπάρχει κάποιος που θα ξέρει περισσότερα από εσένα. Βρες σεμινάρια που σε ενδιαφέρουν (από το [Semifind](#), το [Coursera](#), το [Udemy](#), το [Edx](#), το [LinkedIn Learning](#), από παντού!). Δες μήπως σε ενδιαφέρει κάτι από το [Ανοιχτό Πανεπιστήμιο](#)! Πάρε μαθήματα e-learning που διοργανώνονται από Πανεπιστημιακά Ιδρύματα όπως το [ΕΚΠΑ](#) (Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών), το [Αριστοτέλειο](#), το [Πανεπιστήμιο Αιγαίου](#) και άλλα.